

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง “ประเทศไทยพร้อมหรือยัง? กับการใช้ E-DOCUMENT แบบ SMOOTH SMART SECURE”

วันศุกร์ที่ 18 ธันวาคม 2558

เวลา 13.00 - 16.30 น.
ณ ห้อง Open Forum ชั้น 21 สพรอ.

ETDA
นพสอ
www.eta.or.th

MINISTRY OF
ICT
Smart Thailand

ETDA
นพสอ
www.eta.or.th

มติ ครม. 28 ก.ค. 58

- เห็นชอบการแจ้งบทบัญญัติที่ไทยพร้อมปฏิบัติได้ทันทีที่ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้ามีผลใช้บังคับ (Category A) รวม 131 บทบัญญัติ
- เห็นชอบระยะเวลาปรับตัวสำหรับบทบัญญัติที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัว (Category B) รวม 12 บทบัญญัติ
- ให้กระทรวงพาณิชย์แจ้งไปยังองค์การการค้าโลก

Thailand became the 20th WTO member to formally accept the WTO's Trade Facilitation Agreement (TFA) when it submitted its instrument of acceptance on 5 October 2015.

Critical Agreement

ARTICLE 1: Publication and Availability of Information

1) Publication

1.1 Each Member shall promptly publish the following information in a non-discriminatory and easily accessible manner in order to enable governments, traders, and other interested parties to become acquainted with them

2) Information Available Through Internet

2.1 Each Member shall make available, and update to the extent possible and as appropriate, the following through the internet:

ARTICLE 7: Release and Clearance of Goods

1) Pre-arrival Process

1.2 Each Member shall, as appropriate, provide for **advance lodging of documents in electronic format** for pre-arrival processing of such documents.

2) Electronic Payment

Each Member shall, to the extent practicable, adopt or maintain procedures allowing the option of **electronic payment for duties, taxes, fees, and charges collected by customs incurred upon importation and exportation.**

Critical Agreement (continued)

ARTICLE 10: FORMALITIES CONNECTED WITH IMPORTATION, EXPORTATION AND TRANSIT

3 Use of International Standards

- 3.1 Members are encouraged to use relevant international standards or parts thereof as a basis for their import, export, or transit formalities and procedures, except as otherwise provided for in this Agreement.

7 Common Border Procedures and Uniform Documentation Requirements

7.1 Each Member shall, subject to paragraph 7.2, apply common customs procedures and uniform documentation requirements for release and clearance of goods throughout its territory.

7.2 **Nothing in this Article shall prevent a Member from:**

- (a) differentiating its procedures and documentation requirements based on the nature and type of goods, or their means of transport;
- (b) differentiating its procedures and documentation requirements for goods based on risk management;
- (c) differentiating its procedures and documentation requirements to provide total or partial exemption from import duties or taxes;
- (d) applying electronic filing or processing; or**
- (e) differentiating its procedures and documentation requirements in a manner consistent with the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

ประเทศไทยพร้อมหรือยังกับการใช้ e-Document

ใช้งานสะดวก
มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก

Smooth

สามารถนำเอกสารในรูปแบบข้อมูล
อิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์
หรือสร้างนวัตกรรมอื่น ๆ ได้

Smart

ใช้งานด้วยมั่นใจและมี
ความมั่นคงปลอดภัย

Secure

“เป้าหมาย: แนวทางการจัดทำและใช้งาน e-document ที่ Smooth Smart Secure”

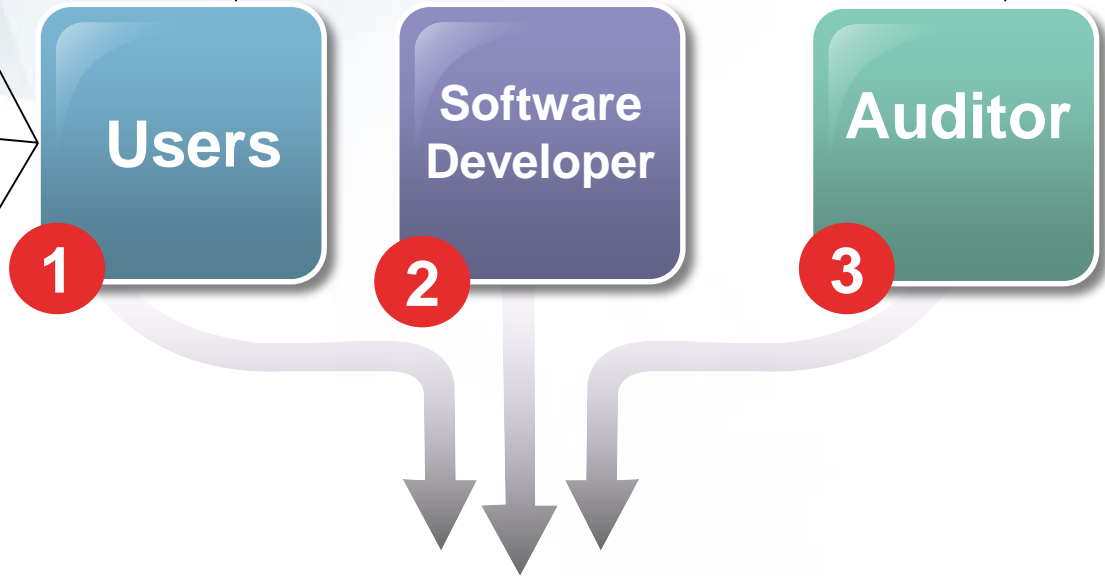
ข้อคิดเห็นจากมุมมองของผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดทำแนวทางการจัดทำและใช้งาน e-document ที่ Smooth Smart Secure

e-payment
(Government payment service)

e-trade
(e-certificate)

Supply chain
(e-tax invoice)

แนวทางการจัดทำและใช้งาน e-document
ที่ตอบโจทย์ Smooth Smart Secure

สรุปแนวทางการจัดทำและใช้งาน E-DOCUMENT
ที่ตอบโจทย์ SMOOTH SMART SECURE
จากกลุ่มสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มที่ 1.1 : กลุ่มผู้ใช้งานด้าน e-Trade

ประเด็นที่หารือ	ข้อสรุป
ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ มีความพร้อมเกี่ยวกับการจัดทำระบบที่สามารถลงลายมือชื่อบนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ อยู่หรือไม่	ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ เริ่มใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว และมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปบ้างแล้ว แต่ยังคงต้องการส่งเอกสารที่เป็นกระดาษอยู่ ระเบียบ และความต้องการของผู้ซื้อปลายทาง
การใช้ลายมือชื่อในกรณีรับมอบอำนาจในการทำการแทน เช่น การทำการส่งออกแทนของบริษัทผู้ส่งออก	<p>เรื่องการมอบอำนาจส่วนใหญ่ขึ้นกับระเบียบของหน่วยงาน และข้อตกลงของบริษัทนั้นๆ</p> <p><u>เมื่อมีการมอบอำนาจแล้ว</u></p> <p>ในทางปฏิบัติควรเป็นใช้ลายมือชื่อผู้ที่ทำธุรกรรมแทน เช่น broker ทำการแทนควรใช้ <u>กรณีตัวอย่างวิธีการมอบอำนาจของกรมการค้าต่างประเทศ</u></p> <p>ในกรณีของกรมการค้าต่างประเทศมีการทำข้อตกลงระหว่างผู้ทำการแทน และบริษัทที่ต้องการทำธุรกรรมแทนในขั้นตอนการลงทะเบียน</p>
ปัญหาและอุปสรรคการรับรองใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> • ปัญหาคือผู้ใช้งานส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจ • ความซ้ำซ้อนของการคีย์ข้อมูลเข้าระบบ • เนื่องจากแต่ละระบบที่ให้บริการต่างเก็บ User Profile ของตนเอง ทำให้ผู้ใช้งานต้องมี User profile จำนวนมาก เพื่อเข้าใช้งานบริการจากระบบต่างๆ

กลุ่มที่ 1.2 : กลุ่มผู้ใช้งานด้าน e-Payment

ประเด็นที่หารือ	ข้อสรุป
การชำระภาษีแบบ B2G / C2G	ปัจจุบันมีช่องทางไปรษณีย์ (ธนาณัติ) / สาขาของกรม (เงินสด/เช็ค/บัตร) / ATM / Internet banking / Mobile banking (เฉพาะบุคคลธรรมดา)
การคืนภาษีแบบ G2B / G2C	ปัจจุบันการคืนภาษีกรณี G2B เป็นรูปแบบเช็คหรือเงินสด ส่วนกรณี G2C เป็นรูปแบบเช็ค
การชำระเงินแบบ G2G	ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ GFMS ของกรมบัญชีกลาง
Mobile App ของกรมสรรพากร (RD Smart Tax)	กรมสรรพากรมี App “RD Smart Tax” สำหรับยื่นภาษีออนไลน์อยู่แล้ว ดังนั้นกลุ่มธนาการจึงมีแนวทางที่จะต่อยอดให้ App ของธนาการสามารถเชื่อมโยงกับ App ของกรมสรรพากรได้ เพื่อเพิ่มช่องทาง e-payment ให้ประชาชน
ใบเสร็จรับเงิน สำหรับใช้เป็นหลักฐานการชำระเงิน	กรมสรรพากร มีการใช้งาน e-receipt โดยจะส่งผ่านช่องทางที่ผู้ใช้งานดำเนินการ ได้แก่ Internet banking และ Mobile banking ซึ่งยังไม่เป็น real-time โดยธนาการจะส่งมาให้กรมสรรพากรเป็น batch
การใช้บัตรประชาชนทำ e-Payment (Any ID)	ประชาชนจะสามารถใช้หมายเลขบัตรประชาชนเพื่อลงทะเบียนกับ National Registrar ผ่านธนาการ สำหรับการโอนเงินและรับเงินจากหน่วยงานภาครัฐ
ข้อมูลการหักภาษี ณ ที่จ่าย (WHT แบบ host-to-host)	ช่วยลดภาระให้ผู้ประกอบการในการนำส่งข้อมูลการหักภาษี ณ ที่จ่าย (Withholding tax: WHT) ที่มีข้อมูลเป็นจำนวนมาก โดยธนาการจะทำการนำส่งข้อมูล WHT ให้กรมสรรพากรแทนผู้ประกอบการ

ข้อสังเกต/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- (1) อยากทราบข้อมูลสถิติการจ่าย-การคืนเงินภาษีผ่านช่องทางการชำระเงินต่างๆ และสัดส่วนของผู้ใช้งานแยกเป็นประเภทบุคคลธรรมดา SMEs เป็นต้น
- (2) อยากทราบแนวทางการส่งมอบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สอดคล้องตาม พรบ.ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- (3) อยากให้ทำมาตรฐานแบบฟอร์มยกเลิกใบกำกับภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มที่ 1.3 : กลุ่มผู้ใช้งานด้าน Supply Chain

ประเด็นที่หารือ	ข้อสรุป
การสร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	ควรที่จะมีความหลากหลายของช่องทางที่จะใช้ในการสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งาน นอกจากนี้มาตรฐานของข้อความครอบคลุมการใช้งานในของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่าง ๆ และผู้ระหว่างคู่ค้า ที่มีลักษณะการใช้งานไม่เหมือนกัน
การลงนามในเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	มีเพียงไม่กี่หน่วยงานที่มีการใช้งาน เช่น กรมศุลกากรใช้ในการรับส่งข้อมูลนำเข้าและส่งออก เป็นต้น และในธนาคารมีแต่การใช้งานที่ใช้ User และ Password ในการยืนยันตัวตนเพื่อเข้าถึงบริการ Online อย่างไรก็ตามองค์กรที่มีการใช้งานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการใช้ PKI นี้ ก็ยังมีการจัดทำเอกสารกระดาษควบคู่กันไปด้วยเนื่องจากไม่มั่นใจในว่าเอกสารดังกล่าวจะสามารถบังคับใช้งานได้หรือระบบงานยังไม่รองรับ ดังนั้น เพื่อที่จะสนับสนุนการศึกษาหากระบวนการที่พิสูจน์ยืนยันตัวตนผู้ลงนามได้ตามกฎหมายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
การนำส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	การส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ระหว่าง ผู้ประกอบการกับธนาคาร และผู้นำเข้าส่งออกกับบริษัท Gatewayและกรมศุลกากร มีช่องทางที่หลากหลายอยู่แล้ว เช่น ส่งผ่าน Web Application, Web Service, และ FTP ส่วนการส่งผ่าน e-mail ไม่มีการใช้งานจากส่วนของธนาคาร อย่างไรก็ตามอุปสรรคของการรับส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นี้คือการที่ทั้งผู้รับและผู้ส่ง หรือ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ มีหน่วยงาน ๆ ที่เกี่ยวข้องยังขาดความพร้อมในการใช้งานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ จากมุมมองจากกฎหมายของผู้เข้าร่วมสัมมนายังมีความคิดเห็นว่าการส่งด้วยเอกสารกระดาษนั้นสามารถยืนยันผู้รับและผู้ส่งได้หากต้องพิสูจน์ทางกฎหมาย ซึ่งในทางตรงข้ามเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นั้นยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ดังนั้นเพื่อที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวจึงมีการจัดทำข้อเสนอแนะที่ให้ผู้ใช้งานสามารถพิสูจน์การรับส่งข้อมูล ที่ไม่สามารถปฏิเสธการรับส่งข้อมูลได้

ข้อเสนอแนะ การสร้างควรครอบคลุมการใช้งานของผู้ใช้งาน สามารถพิสูจน์การลงนามและการส่งได้ตามกฎหมาย ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนให้มีการใช้งานอย่างกว้างของเพื่อให้เกิดการตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มผู้พัฒนาซอฟต์แวร์

ประเด็นที่หารือ	ข้อสรุป
การสร้างไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลกันหน่วยงานอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> • การสร้างไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ในอนาคตควรสร้างเป็นไฟล์ PDF, PDF/A, XML, Web Services ตามมาตรฐาน
การกำหนด การสร้าง/แปลงไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานกลางร่วมกัน	<ul style="list-style-type: none"> • เห็นด้วย ว่าควรมีการกำหนดให้สร้างข้อมูลด้วยมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเสนอว่าควรเป็น XML, Web Services เพื่อรองรับการเชื่อมต่อข้อมูลกันในอนาคต เช่น การเชื่อมต่อ G2G , G2B เป็นต้น • เสนอว่าในอนาคตควรมี Service/Data กลางของประเทศ ให้หน่วยภาครัฐสามารถเชื่อมต่อข้อมูลกันได้ • ให้รองรับการทำ ศูนย์รวมข้อมูลกลางของประเทศได้
เทคนิค/หลักการในการ Sign เพื่อให้การ Signing น่าเชื่อถือ	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดมาตรฐานในการเชื่อมต่อและยืนยันตัวตน เช่น เสนอให้ใช้ ADOBE API และใช้ JavaScript ในการเรียก Certificate Store เพื่อใช้ในขั้นตอนการ Sign • ให้กำหนดมาตรฐานในการ Sign ได้แก่ PaDES, XaDES, CaDES • เสนอให้ทำ Digital Signature ที่สามารถ Verified ยืนยันตัวตนได้ เช่น หลังทำบัตรประชาชน ได้ Cert เลข
ช่องทางที่ใช้ในการส่งเอกสาร	<ul style="list-style-type: none"> • ใช้ Web Services, Secure Channel เช่น SFTP • ควรมีหลักการด้านความปลอดภัยในการส่งไฟล์ e-Document ตามมาตรฐาน OWASP

กลุ่มที่ 3 : กลุ่มผู้ตรวจประเมิน

ประเด็นที่หารือ	ข้อสรุป
สร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบการจัดทำหรือสร้างเอกสาร e-Document ได้อย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นไปตามความต้องการ สามารถแสดงข้อมูลที่ถูกต้องหรือข้อมูลที่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ • ตรวจสอบการสร้างสำเนาของข้อมูลที่จัดทำหรือสร้าง e-Document ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้ใช้งานและระบบสามารถอ่านและเข้าใจได้ • ตรวจสอบระบบว่ามีการบันทึกข้อมูลผู้จัดทำ สร้าง แก้ไข ลบ e-Document หรือไม่ • ตรวจสอบระบบมีการกำหนด Security ต่างๆ เพื่อป้องกันการแก้ไข e-Document โดยผู้ไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่
การลงนามเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบว่าการลงนามโดยใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการระบุข้อมูลของผู้ใช้งานต่างๆ ที่สำคัญ เช่น ชื่อผู้ลงนาม วัน เวลา ตำแหน่ง องค์กร เป็นต้น • ตรวจสอบว่าลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องไม่สามารถคัดลอกหรือปลอมแปลงได้ • ตรวจสอบว่าลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น Unique และต้องไม่มีการนำไปใช้งานร่วมกับผู้อื่น • ตรวจสอบว่ามีกระบวนการตรวจสอบความมีตัวตนของผู้ใช้งานก่อนสร้างหรือมอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ใช้งาน
การนำส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> • การควบคุมการอนุญาตและการยืนยันความถูกต้อง (Tests of Authorization and Validation Controls) • การควบคุมการเข้าถึง (Tests of Access Controls) • การควบคุมหลักฐานการตรวจสอบ (Tests of Audit Trail Controls)
การกำหนดคุณสมบัติของผู้พัฒนา Software ด้าน e-Document	<ul style="list-style-type: none"> • การกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานการพัฒนาระบบ e-Document เช่น การจัดทำมาตรฐาน Electronic Records Management Software Applications Design Criteria Standard ของ Department of Defense ประเทศสหรัฐอเมริกา • ผู้รับจ้างพัฒนาระบบ e-Document ปฏิบัติตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด • มีการจัดตั้งหน่วยงาน CB เพื่อรับรองการพัฒนาระบบ e-Document ของผู้รับจ้างพัฒนาระบบ e-Document

กลุ่มที่ 3 : กลุ่มผู้ตรวจประเมิน

ข้อสังเกต/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- จากการหารือแนวทางการตรวจประเมินและรับรองความมั่นคงปลอดภัยการสร้าง ลงนาม และส่งเอกสาร e-Document โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตํ่านั้น ในมุมมองของผู้ตรวจประเมินมีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวที่ได้มีการนำเสนอในที่ประชุมมีความเหมาะสมและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจประเมินได้
- ที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องการใช้งานเอกสาร e-Document ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๕๑ ได้ให้อำนาจในการจัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว และ**ไม่มีกฎหมายอื่นที่ขัดแย้ง** แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่เกิดปัญหาหรือมีการฟ้องร้องขึ้น หน่วยงานผู้ใช้งานเอกสาร e-Document นั้นยังขาดความมั่นใจในการพิสูจน์พยานหลักฐานที่อยู่ในรูปแบบ Digital ในชั้นศาล จึงส่งผลให้แต่ละหน่วยงานหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมที่อยู่ในรูปแบบเอกสาร e-Document
- เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ๒๕๕๑ ได้ให้อำนาจในการจัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว **แต่ยังมีกฎหมายย่อย หรือประกาศบางฉบับที่มีความขัดแย้งกับ พรบ.** ดังกล่าว เช่น การทำหนังสือบอกกล่าวเป็นทางการไปยังผู้ค้าประกัน โดยใช้วิธีส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จึงทำให้ไม่สามารถทำหนังสือบอกกล่าวเป็น e-Document ได้

Thank You!

www.eta.or.th

ETDA
เอสทีดีเอ
www.eta.or.th